

Steklarna je danes v mirnejših vodah

Poslovanje 1993

Obstaja veliko razlogov za zadovoljstvo ob prebiranju in analiziranju podatkov o poslovanju Steklarne v letu 1993. Še pred letom dni se je Steklarna tresla do temeljev zaradi nakopičenih problemov, ki so se začeli nabirati takoj po razpadu Jugoslavije in njenega trga, ter dosegli kulminacijo v zadnjih tednih leta 1992 in prvih v letu 1993. Več kot 50-odstotni padec proizvodnje, pomankanje naročil za vse tri programe, izjemno velik delež neplačane realizacije in ogromni stroški – to so le glavni razlogi za vse – kar je Steklarno neusmiljeno in izjemno hitro vleklo pod vodo z veliko nevarnostjo, da nikdar več ne splava. Zato so bili le temeljito pripravljen sanacijski program in čvrsta volja tako vodstva kot vseh zaposlenih edina možnost, da potegnemo Steklarno najprej seveda v mirnejše vode in nato napremo jedra, kot se temu reče, novim razvojnim ciklusom naproti.

Za leto 1993 smo si v vodstvu postavili cilj – stabilizirati razmere v podjetju in pripraviti vse potrebno za uresničitev drugega dela sanacijskega programa.

In kako nam je to uspelo? Moram reči, da več kot zadovoljivo, saj praktično nimamo izgub, oziroma je ta na ravni negativne nule.

Proizvodni načrti

Planirani fizični obseg proizvodnje smo presegli za 9 %, v primerjavi z letom 1992 pa se je v programih proizvodnje povečala takole:

- razsvetljava za 30 %;
- pogrnjena miza za 5,6 % (stroj H-28 mesec dni v letu 1993 ni obratoval zaradi remontnih del), proizvodnja embalaže na H-kadni peči pa je bila večja za 23 %.

Ti podatki še posebno pridobijo na teži ob dejstvu, da smo to povečanje proizvodnje dosegli ob 6,3-odstotni manjši zaposlenosti. Produktivnost – to je količina proizvodnje na zaposlenega, se je dvigovala prek vsega leta in računica kaže, da

je bila produktivnost v decembru večja za 38 % v primerjavi s produktivnostjo v januarju.

Tudi s prodajo smo v letu 1993 dosegli odlične rezultate, saj smo prodali vse proizvode iz tekočega leta, ter 380 ton izdelkov iz zalog, kar predstavlja za 10 % večjo prodajo kot leto poprej in je za 2 % nad planom.

Izvozni dosežki

Pri izvozu je Steklarna lani do skrajnosti zaostrila prodajno politiko, saj smo v preteklosti vse preveč naivno prodajali kupcem, katerim nismo preverjali bonitete, ter si s tem nakopali ogromno težav z nepoplačanimi terjatvami. Zato smo morali nekaj tujih kupcev iz spiska poslovnih partnerjev opustiti ter poiskati nove, pri čemer smo imeli kar nekaj uspeha.

Leta 1993 smo izvozili za 16,2 milijona ameriških dolarjev izdelkov, kar predstavlja v kilogramih gledano že 74 % prodaje preko meje. Čeprav je bila v Evropi v tem času močna recesija in smo morali mnogim našim izdelkom zniževati cene, pa nam je kljub temu uspelo z uvajanjem dražjega in kvalitetnejšega programa iztržiti v povprečju za 2 % več dolarjev za kilogram steklenih izdelkov.

Zaradi optimalnejše izkoriščenosti talilnih objektov smo zmanjšali specifično porabo surovin za 1,1 %, ter specifično porabo energije za 9,7 %, kar je stroškovno gledano velik uspeh, saj imata tako energija kot surovine izjemno velik delež v strukturi stroškov.

O zaposlenosti

Kot rečeno, smo v preteklem letu zmanjšali število zaposlenih za 6,3 %. Posebno pomembno za vse nas je, da smo se lotili sanacije razmer v podjetju brez odpuščanja tehnoloških viškov, ki bi jih nekaj brez večjih problemov lahko kar evidencialni. V Steklarni smo se lotili tega posla torej z iskanjem novih naročil in iskanjem novih programov. Ustanovili smo pet podjetij z večinskim lastništvom Steklarne Hrastnik, od katerih so tri, to so Forma H, Sinet in Stedek, že začela obratovati in v podjetniškem smislu uspešno »štartala«. Vsa tri podjetja so prevzela vse zaposlene iz prejšnjih

Minister za gospodarske dejavnosti g. Maks Tajnikar je 3. marca letos obiskal naše podjetje, kjer si je z zanimanjem ogledal proizvodni proces. Po tem ogledu so se nadaljevali pogovori ob navzočnosti vodilnih podjetja o vladni gospodarski politiki ter o možnostih vključevanja Steklarne Hrastnik v projekte, ki jih sofinancira ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Za Steklarno je zanimiv predvsem projekt subvencioniranja obresti kredita IBRD kot pomoč države pri prestrukturiranju proizvodnje, obisk ministra g. Tajnikarja pa naj bi povečal možnosti za pridobitev teh sredstev.

obratov v skupnem številu 123 delavcev, zadovoljivo pa je predvsem odzivanje direktorjev teh firm, ki so takoj prepoznali vse pasti in prednosti, ki jih ima podjetje kot samostojni pravni subjekt. Kljub temu, da se je v skupno število vseh zaposlenih zmanjšalo, je Steklarna v lanskem letu zaposlila 47 novih delavcev oziroma sodelavcev, kar je v teh razmerah redek pojav. Gre predvsem za delavce za priučitev za steklarski poklic, ki ga uspešno izvajamo, pa tudi nekaj visokokvalificiranih oziroma visokoizobraženih sodelavcev smo pridobili.

Na investicijskem področju je bil največji zalogaj generalni remont stroja za proizvodnjo kozarcev H-28, ki je bil zelo kvalitetno opravljen. Poleg tega smo uspešno opravili potrebna remontna dela na obeh elektro pečeh, obnovili delovni prostor na F-kadni peči, nabavili novi hladilni peči za potrebe PC razsvetljave in dekorirnico ter opravili kup pripravljajnih del za nadaljevanje tega procesa v letošnjem letu.

Ni prav veliko, vendar za razmere, ki so vladale v preteklem letu, v zadovoljivem obsegu ob dejstvu, da smo v znatni meri zmanjšali tudi zadolženost podjetja in to tako kratkoročno kot dolgoročno.

In kaj nam ni uspelo v letu 1993? Pri osebnih dohodkih še vse preveč zaostajamo za republiškim povprečjem; zaradi likvidnostnih težav in izgube iz preteklosti smo morali del osebnih dohodkov izplačevati v obliki bonov, vendar smo izplačali pravočasno in v primerni višini tudi regres.

Čeprav smo zadolženost podjetja zmanjšali, nam je izjemno primanjkovalo lastnih sredstev za razvoj. Investicijsko vzdrževanje je bilo zaradi tega okrnjeno, o investicijskih posegih pa žal nismo mogli niti razmišljati.

Tudi blokada žiro računa je bila več ali manj trajna spremljevalka našega poslovanja in le skrajni napor na finančnem področju so v zadnjih tednih lanskega leta omogočili nekoliko daljše deblokade. Še bi lahko naštel kar nekaj velikih in še več manjših težav, s katerimi smo se srečevali predvsem najodgovornejši v podjetju. Pomembno je, da smo vzdržali in preusmerili tok dogodkov v pravo smer ter trasirali pot Steklarne proti novemu razvojnemu ciklusu. Prepričan sem novim uspehom celotnega podjetja naproti.

Vendar optimistično

Moj optimizem sloni predvsem na spoznanju in dejstvu, da podjetje predstavljamo ljudje in ravno na teh potencialih se je bila bitka v letu 1993. V podjetje so prišli novi ljudje, ki so zasedli najodgovornejša mesta z namenom, da po svojih močeh, strokovnim znanjem ter podjetniško zagnanostjo zapolnijo vrzeli, nastale ob razvoju dogodkov v preteklosti. Steklarna je torej danes v mirnejših vodah, ni pa še zanesljivo splavala iz vseh težav. Iluzija je pričakovati rešitev vseh problemov v letu dni, zato je tu še letošnje leto, in naslednja. Tu je mnogo sodelavcev s trdno voljo uresničiti in doseči cilj, ki si ga vsi tako želimo.

Stojan Binder

V čem je danes drugače

Razsvetljivo steklo

Proizvodnja razsvetljavnega stekla je v ekonomskem in razvojnem pogledu Steklarne Hrastnik odigrala pomembno vlogo. Bila je glavni nosilec in opora razvoju avtomatske proizvodnje, v kateri dominirata embalažno in namizno steklo. Z razsvetljivim steklom je Steklarna pred desetletji prvič stopila na tuje tržišče, nato pa prav s tem programom skozi vsa naslednja leta, tudi v času nerazumljive, za izvoznike destimulativne ekonomske politike nekdanje Jugoslavije, vztrajala na tujih trgih, upajoč da se bo izvozna naravnost podjetja nekoč obrestovala. In ko je leta 1991 prišlo do razpada jugoslovanskega trga, je bila Steklarna vendarle v prednosti pred s tistimi, ki nikoli niso okušali, kaj pomeni na zasičenem trgu spopasti se z ostro konkurenco. Tedaj je Steklarna zastavila še bolj agresivno izvozno politiko. Njen rezultat je, da je danes 90 odstotkov razsvetljavnega stekla prodano na tuja, večinoma najzahtevnejša zahodno evropska tržišča. V pričujočem zapisu smo strnili odgovore nekaterih delavcev, ki smo jih vprašali, v čem se današnji program proizvodnje razsvetljave razlikuje od tistega iz preteklosti in kaj je tisto, ki tej proizvodnji odpira nove možnosti, ne le za oživiljanje, ampak tudi za nadaljnji vzpon.

Boljše surovine, drugačen način dela

Priprave zmesi in taljenja stekla sta nekakšno srce Steklarne. Ker se v zadnjem obdobju poudarja, da dosegamo visoko kakovost stekla, smo za uvod naše vprašanje naslovili obratovodji zmesarne, Miru Zorcu.

»Glavni razlog, da imamo danes lepše in bolj kvalitetno steklo vidim v tem, da uporabljamo boljše surovine, da je obrat s strokovnimi kadri boljše zaseden, kar zagotavlja tudi boljši nadzor nad celotnim delovnim procesom. Kar pa se mi zdi tudi pomembno, je spremenjen odnos, predvsem pa način dela steklarjev. Zdaj je njihovo delo enakomernej-

še, bolj kontinuirano, kar tudi vpliva na procese v talilni peči. Podatki o napaki stekla, zbranih za zadnjih pet let kažejo, da se je odstotek dobrih izdelkov povečal za 5 odstotkov. Ni težko izračunati, kaj to pomeni za tovarno. Ali če povem drugače, sedanji dva-odstotni odpadki zaradi napake stekla je najnižji doslej. Po dolgih letih pa smo v enotonski peči, zgrajeni po naši lastni konstrukciji, spet začeli topiti barvno steklo, res da za naše okuse nenavadno temnih barv, ampak take so zahteve trga.«

Zaščitni znak je kvaliteta

Pri izdelavi razsvetljivih stekel so se v zadnjih letih v svetu pojavile številne nove tehnike, ki so za steklarje postale nekakšen izziv za preiskus lastnih sposobnosti in znanj. Številne med njimi so osvojili, ponekod naredili še korak več. Ida Rugelj, dolgoletna referentka izvoza o tem pravi: »Steklarna je v svojem 130-letnem razvoju dosegla eno od vodilnih vlog proizvajalca razsvetljavnega stekla (ročno pihano). S tržno usmeritvijo smo si izborili pomembno mesto v mednarodnem prostoru. Navzoči smo domala v vseh državah Zahodne Evrope, Skandinavije kot tudi v Ameriki, Kanadi, deželah v razvoju, itd. Ta napredek pa smo dosegli v zadnjih nekaj letih predvsem s poudarjanjem kakovosti in konkurenčnosti. Vendar pot do tega uspeha ni bila lahka.

Steklarna Hrastnik je štela med najboljše proizvajalce že pred leti, vendar s prvim aktivnim sodelovanjem na Hannoverškem sejmu smo se postavili na realna tla – daleč pred nami sta bili steklarna Peill Putzler in steklarna Limburg, tako v kakovosti kot tudi v dizajnu.

Prav nastop na Hannoverškem sejmu je bil za nas nov izziv. Neposredno smo se začeli primerjati s proizvajalci razsvetljavnega stekla v Evropi in nekako ocenili, da je stik s firmo Limburg tako na področju teh-

nologije kot tudi prodaje za nas zelo zanimiv.

S steklarno Limburg smo pričeli sodelovati pred petimi leti. Prvi izdelki za firmo so bili krogle. Na osnovi prvih dobav si je firma Limburg ustvarila o Steklarni Hrastnik svoje mnenje, ki pa je bilo kar zadovoljivo. Tako smo pričeli s proizvodnjo bolj zahtevnih izdelkov. Bile so velike težave v proizvodnji, zamujali smo z dobavnimi roki, vendar smo se od firme Limburg tudi veliko naučili. Pripravljeni so bili poslati svoje strokovnjake v Steklarno Hrastnik. Ti so neposredno kontaktirali in posredovali svoja znanja našim steklarjem in tehnologom.

Glas, ki se je širil po Evropi, da Steklarna Hrastnik proizvaja tudi za firmo Limburg, je Steklarni Hrastnik odprl nove možnosti na trgu, predvsem pa še povečalo sodelovanje s firmo Rudolf Zimmermann Bamberg. Firma RZB je spoznala, da ima v Steklarni Hrastnik potencialnega dobavitelja zelo zahtevnih izdelkov – tudi za ekskluzivna svetila. Začela se je skupna kreacija teh svetil med strokovnjaki RZB in Steklarno Hrastnik, pri tem pa najbolj izstopajo izdelki, ki so v pripravi za firmo RZB za Hannover 94. Leta 1993 pa smo začeli sodelovati tudi s firmo Peill Putzler, ki je s kvaliteto izdelkov zelo zadovoljna. S tem se nam odpirajo nove možnosti za prodajo kvalitetnih izdelkov, ki pa sodijo v višji cenovni razred.

To je dokaz več, da sodi Steklarna Hrastnik med najboljše proizvajalce razsvetljavnega stekla in da je kakovost zaščitni znak za naš program.

Skupno kreiranje izdelkov in prehod v višji cenovni razred

Razmišljanja o kreiranju svetil s stekleno komponento (kar neposredno

pomeni tudi iniciativo pri izbiri asortimana, tržnem nastopu, ceni, itd.) so v Steklarni Hrastnik stara vsaj dve desetletji (predstavitev programa gotovih svetil na Zagrebškem velesejmu leta 1973). Vendar v Steklarni Hrastnik tej problematiki nismo bili nikoli dorasli – tudi v letih združitve s Sijajem ne. Pa ne gre za

oblikovno plat – ta je resnici na ljubo še najbolj enostavna.

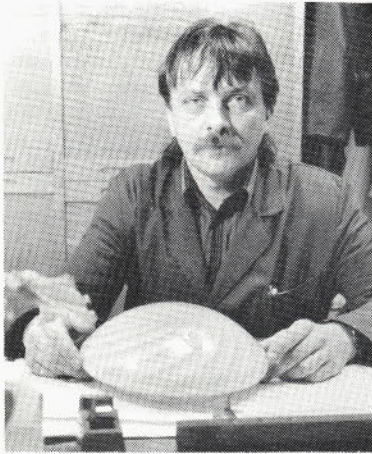
Tako smo bili odrinjeni na rob dogajanja kot dobavitelji steklenih polfabrikatov – iz rok se nam je izmuznila inicijativa snovanja programov, ki pa s seboj nosi tudi bistvene komponente razvoja dejavnosti (če kreiraš, moraš prednjačiti povsod). V teh časih smo na področju oblikovanja narisali tisoče osnutkov, od tega so jih kupci veliko tudi sprejeli v program, a to so bile variante na znane pesmi iz bolj zakotnih barov.

Resnejšo možnost je predstavljala ponudba Steklarne Hrastnik firmi RZB v začetku leta 1991 – prispevek na temo skupnega kreiranja svetil s stekleno komponento. Takratni prispevek sem napisal v želji, da še enkrat poskusimo oživetiti to idejo, a tokrat je bila neka osnova za to: V tem času smo osvajali proizvodnjo za firmo Limburg. Tako smo ob predaji te ponudbe pri firmi RZB sprožili proces, ki se danes že vidi v pravih obrisih: iz prve, leta 1991 skupaj kreirane serije (stožec, polkrogla itd.) je nastala v lanskem letu ob izjemnem angažiranju celega vodstvenega teama Steklarna Hrastnik ter adekvatnega odziva s strani RZB obsežna serija najzahtevnejših opalnih in prozornih razsvetljivih teles visokega cenovnega razreda. Tako bo na Hannoveru 1994 firma RZB predstavila te novosti – res lep dosežek skupnega kreiranja svetila s stekleno komponento. In ne bi rad pozabil povedati: gre za izjemen dosežek tudi v tehnološkem in steklarskem smislu v proizvodnji Steklarne Hrastnik.

Slavko Marcen

Bogata paleta novih tehnik

Iz bogate palete novih tehnik in načinov dodelave nam je Izidor Bizjak, obratovodja profitnega centra razsvetljivo steklo predstavil predvsem tiste, ki so izdelkom prinesle neko novo kvaliteto in uspešen plasman na tržiščih. Npr. toplo dekoriranje izdelkov. V začetku je bilo precej eksperimentiranja, ko pa

smo končno odkrili pravo, neizgorljivo barvo, so se odprle široke možnosti tovrstnih dekoracij izdelkov od ene same barvne linije, do zebastih vzorcev z različnimi barvnimi kombinacijami. Tu so tudi različne kroko in krakile izvedbe. Najnovejša in svojevrstna je »rigadin« tehnika, pri kateri se v spiralno zavitem vzorcu izmenjuje svetlejši in temnejši ton barve.

Sestavni del proizvodnje je tudi izdelava vzorcev, teh smo v preteklem letu naredili ogromno: samo v dveh dneh 120 različnih, v pripravi je 30 novih, večinoma velikih in zahtevnih geometrijskih oblik. Za firmo Peill Putzler prav zdaj pripravljamo vzorce sedmih novih velikih izdelkov, potem je tu še »program kroka«.

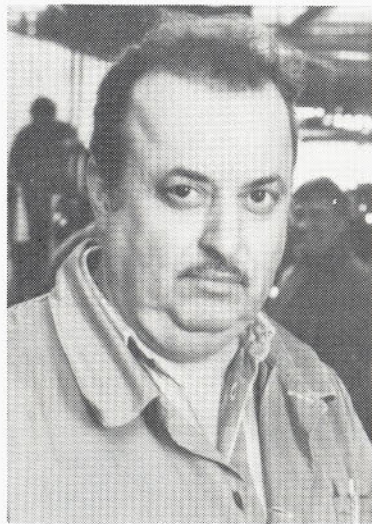
Klasično dodelavo (rezanje, brušenje, žaganje) izdelkov je danes skoraj 90-odstotno nadomestilo toplotno rezanje izdelkov. To na eni strani zmanjšuje stroške, izdelek z zapljenim robom pa je še lepši in kvalitetnejši. Klasično rezanje ali žaganje obstaja le še pri izdelkih oglatih oblik.

A tudi tu je nekdanji velik lom izdelkov zmanjšan na minimum, saj je dolgotrni način vpenjanja izdelka zamenjala inovacija, vpenjanje z vakuumom. Res pa je tudi, kot dodaja avtor te ideje, da je nova hladilna peč veliko prispevala k zmanjšanju loma.

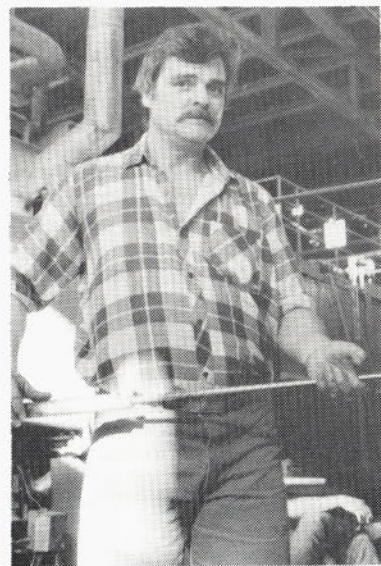
Stroj namesto steklarjevih rok

Tudi v polavtomatski proizvodnji natančneje, na strojih lajke so nekatere spremembe.

Če je bila prednost te proizvodnje v tem, da je izdelek po izpihanju gotov, pa je delo za temi stroji veljalo za eno najtežjih. Vendar pa zdaj vso težo tega dela (stiskanje stekla, odpiranje in zapiranje modelov) namesto steklarjevih rok opravi stroj pnevmatsko, tempo dela za strojem pa glede na obliko kot velikost izdelave in normo uravnava časovni rele. Ali kot pravi Tone Kuhar, ki je bil tudi avtor zamisli o predelavi strojev: »Želeli smo da bi delavcem (največkrat so to delo opravljale ženske) prihrani težko fizično delo, pa tudi poenostavi delo, kar nam je,

upam da res uspelo. Zaenkrat le na strojih MDR 4, pripravljamo pa tudi »rigadin« predelavo strojev na MDR - 1, le da bodo tu zaradi dvojnega stiskanja stekla nekoliko drugačne rešitve.«

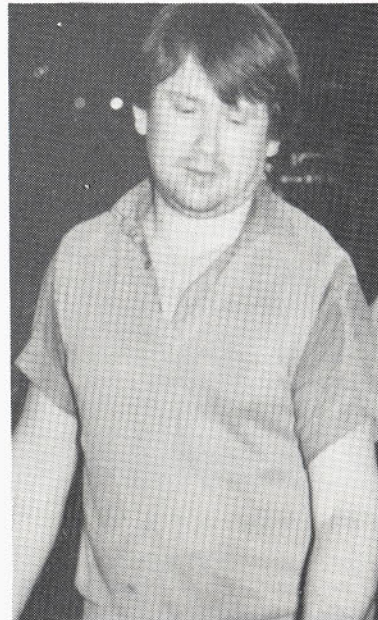

Zdravko RANZINGER, steklar na MDR 1

»Če primerjam le nekaj let nazaj, je marsikaj drugače. Marsikaj tistega se danes piha s kompresom, steklo se je popravilo. Veliko je medsebojnega sodelovanja, obetajo se izboljšave na stroju. Pomembno pa je seveda to, da veš, kako je treba delati, da imaš znanje, potem je tudi manj težav.«

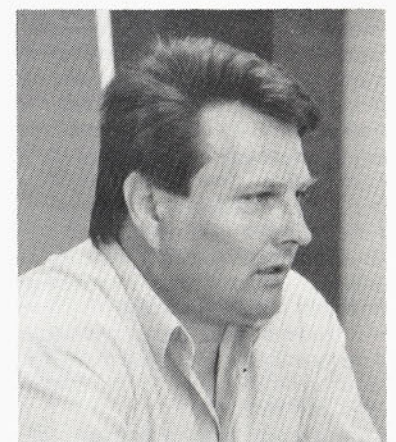
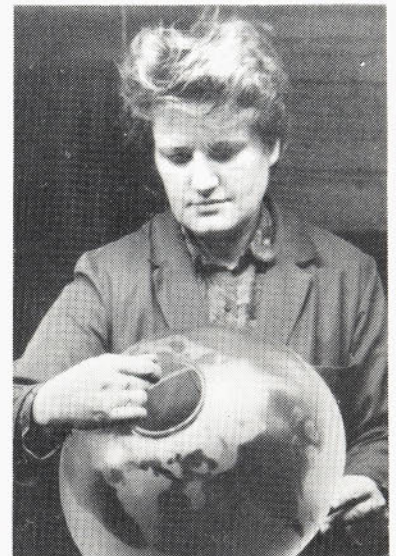
Renato AKMAČIČ, steklar na MDR 4

»Ves čas, odkar sem pred petnajstimi leti prišel v Steklarno, sem si želel, da bi delal za strojem, s svojo skupino delavcev. Zdaj že nekaj časa tako delam. Delo je zaradi predelanih strojev lažje, steklo lepše, rečem lahko le, da sem zadovoljen z delom in plačo.«

Jože KNEZ, steklar na RDBO

»Za steklarja je danes težje, kajti vse več je natančnosti. Včasih je kar razumljivo, da nam kontrola izloča izdelke, ki imajo v vratu sloj kristalnega stekla debelejši od opalnega, ker bojša kupec takih ne mara, pa čeprav izdelek zaradi tega ne sveti nič slabše. Z novimi tehnikami pa je tako, težko je, dokler je ne obvladaš; ko dobiš rutino, je stvar preprosta.«

Prihodnost v kadrih

Steklarskega poklica se ne da naučiti čez noč. Da postaneš dober steklarski mojster, so potrebna leta trdega dela. Zato je prihodnost ročnega razsvetljavnega stekla zapisana predvsem v kadrih. Franc Vido- vič, ki je bil pred leti glavni pobudnik, da bi dokaj razredčene vrste steklarjev (spomnimo se, da so številni šli delat k avtomatom, se zaposlili drugje, odhajali v pokoj) obnovili z mladimi močmi, razmišlja o steklarjih za danes in jutri.

»V sedemdesetih in osemdesetih letih so mnogi steklarji odšli, novih, ki bi se zapisali steklarskemu poklicu, ni bilo. Konec osemdesetih let smo že imeli nekaj malega izobraževanja, učne delavnice, ki so jih vodili steklarji invalidi.

V letu 1991 pa smo aktivneje začrtali kadrovsko obnovo. Oblikovali smo prvo učno skupino 20 učenec, nato pa vsakega pol leta nadaljevali z novo skupino. Rečem lahko, da so nekateri med temi učenci postali zelo dobri steklarji. Tak tempo šolanja bomo nadaljevali tudi v prihodnje, ter kadre izobraževali v steklarskem šolskem centru Rogaška Slatina, saj si na tak način šolanja pridobijo ne le praktične ampak tudi teoretična znanja, kar je v steklarskem poklicu enako pomembno.«

Zbrala Mili Kobal

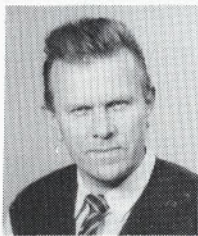

Vesna BREČKO, kontrolorka v brusilnici

»Odkar je nova hladilna peč, je v brusilnici veliko manj lomov, kot jih je bilo včasih. Drugih napak v steklu pa je danes zelo malo.«

Za boljše razumevanje naše poti

Frankfurt drugače

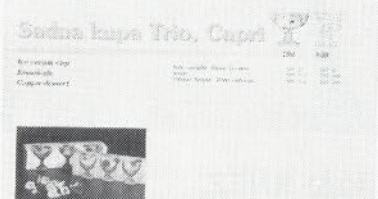
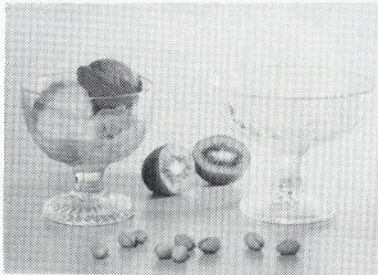
Frankfurtski sejem spremljamo od leta 1978 (takrat smo si ga ogledali prvič), javno pa smo o njem spregovorili leto pozneje (Steklar 10/1979). Takrat je bila namreč prvič zbrana na tem mestu kompletna ponudba iz programa pogrjnene mize, prej je bila predstavljena deloma na hannovskem sejmu, deloma v Frankfurtu. Tisto leto so Nemci sejem poimenovali »svetovni trg«. V prispevku v omenjenem Steklarju sem zapisal naslednje ugotovitve:

- Perspektiva je v oblikovanju novih programov, katerim osnova je ideja in maksimalno izkoriščene možnosti naše tehnologije.
  - Prizadevati si je treba za kvaliteto in ne kvantiteto. Tendenca mora biti, da ustvarimo ime – to je izdelek Steklarne Hrastnik.
  - Za doseg tega je potrebno tematsko delo – komercialno, oblikovanje, proizvodnje.
- Naslednje leto smo si sejem ogledali sistematsko, v Steklarju (4/1980) sem med ugotovitvami zapisal:

»Frankfurtski sejem je lahko v marsičem orientacija za naše odločitve v prihodnosti. Posodobiti moramo asortiman ...« V naslednjih letih smo ta sejem obiskovali redno, čeprav je bilo to bolj izsiljeno s strani posameznikov (predvsem mene osebno), ki so čutili za pomembno spremljati dogajanje v panogi na evropski ravni.

Leta 1985 je bil obisk tega sejma z reduciranim že na samo enega predstavnika Steklarne (Marcen) in to kljub temu, da ni nihče oporekal mojim ugotovitvam iz tega sejma leto prej: »Če potegnemo vzporednico med tistim, kar je predstavljeno v Frankfurtu in možnostmi Steklarne, se soočimo z našimi velikimi – jugoslovanskimi problemi (tehnološka zaostalost, kvaliteta itd.). Več kot potrebno je torej, da storimo vse v smeri novih programov ...«

Kakorkoli že – po mojem solističnem obisku sejma je v Steklarju (3/1985) bilo zapisanih kar nekaj kritičnih misli na temo Frankfurta: »Naša praksa doslej je bila, da ta sejem obišče ustrezna skupina ljudi, žal se nam letos ni zdelo potrebno, ali pa smo se ustrašili očitkov, da so taka potovanja odveč. Tako sem se udeležil te prireditve samo jaz (avtor članka). Po tej logiki se

Nov katalog namiznega programa Steklarne Hrastnik za frankfurtski sejem.

prihodnjega sejma v Frankfurtu od nas ne bo udeležil nihče več. Za ilustracijo pa navajam, da so se sejma letos udeležile cele skupine vodihih ljudi iz znanih steklarn, ki sicer dobro poslujejo in znajo tudi varčevati, a varčujemo tam, kjer to kaj pomeni (Bormioli Rocco, Fidenza Vetraria, Durand and Cie, Saivo itd.). Na kratko: V Frankfurtu je stičišče poslovnega sveta, tu se vidi, kaj delajo konkurenti, do kam je prišel razvoj, po čem sprašujejo, kakšne so cene, ...

V letu 1986 je Frankfurtsko sejmišče bilo deležno bistvene arhitektonske posodobitve in je že zunaj izpričevalo, da je prizorišče svetovnega dogajanja za pogrnjeno mizo.

Leta 1988 pa je ob jubilejnem 80. sejmu zunanja preobrazba dosegla vrhunec (pokriti koridorji med halami, nova osrednja stavba, ipd.). Vse to kaže, da je tematika sejma prava in omogoča tudi razcvet samega sejmišča. V poročilih iz sejma (npr. Steklar 4/1986) sem opozarjal na dejstvo, da so vsi najbolj znani proizvajalci stekla za pogrnjeno mizo udeleženi tu s svojimi izdelki: Iz Jugoslavije sta to bila Kristal Zaječar in Boris Kidrič iz Rogaške.

Navedena razmišljanja so kronološko obarvana, a služijo za razumevanje naše evolutivne poti na področju asortimana pogrjnene mize. Nedvomno sodi v ta sklop tudi sodelovanje s firmo SAIVO iz Firenz (osvojitev proizvodnje Cortine na H – 28 z vsemi pozitivnimi efekti – kvaliteta stekla itd.) in posledic tega sodelovanja (osebno poznanstvo z nekaterimi strokovnjaki iz SAIVO), ki so botrovala našim skupnim projektom tudi po prodaji firme SAIVO (npr. osvojitev proizvodnje čvrsto

pihane tehnologije na H – 28 itd.). Plod sodelovanja s SAIVO-m je povezava s firmo Glass, prek nje pa smo pridobili odlično firmo Peter iz Nemčije, kar je bila nova kvaliteta v koncipiranju in razvoju namiznega programa Steklarne Hrastnik. Na teh osnovah je pod novim vodst-

vom v Steklarni spontano dozorela odločitev, da že leta 1993 nastopimo na sejmu v Frankfurtu. Od tu naprej pa prepuščam pero g. Mirtu, ki v svojem prispevku osvetljuje ta del dogajanja na Frankfurtu.

Slavko Marcen

V luči nastopa na Frankfurtu

Poslovni utrip

Februar je potekal predvsem v luči udeležbe našega namiznega programa na sejmu v Frankfurtu, kjer smo se po ognjenem krstu leta 1993 že drugič samostojno predstavili in dokončno razblinili dilemo o tem, kdo smo, od kje prihajamo in kaj znamo. V petih dneh sejma nas je obiskala množica potencialnih, kot tudi dosedanjih kupcev, ki so s povpraševanjem in zanimanjem potrdili pravilnost naše usmeritve v izdelke visoke kvalitete, od katere ne smemo odstopiti.

Na splošno je med obiskovalci prevladovalo mnenje, da se s kakovostjo lahko kosamo z najboljšimi, manjka pa nam kanček izvornosti v smislu novih oz. nam lastnih artiklov. Danes je to le blaga kritika in opazka, jutri pa bo to verjetno predpogoj za enakopravno vključevanje na konkurenčni zahodnji evropski trg. Vsekakor je eden pomembnejših ciljev Steklarne Hrastnik in namiznega programa kot njenega vitalnega dela širjenje asortimana in lastne kreacije oz. oblike izdelkov. To pa pomeni bistveno večje angažiranje moči pri prizadevanju v razvoj novih izdelkov.

Na splošno je bil sejem v vsej svoji veličini izjemno živahen in ga je,

kljub uradnim poročilom o nadaljevanju recesije, preveval tako imenovani nakupni optimizem. Steklarna Hrastnik z zadovoljstvom ugotavlja, da je sejem poleg poslovne afirmacije prinesel tudi čiste prodajne rezultate z gotovimi naročili. Natančni rezultati pa bodo znani po temeljiti posejmski obdelavi novih kupcev. Pozitivno je treba oceniti prizadevanja našega zastopnika za Nemčijo firme Peter, ki aktivno išče nove kupce in možnosti prodaje na ta trg, kakor tudi prve stike s kupci, ki jih je pridobil naš novi predstavnik za Francijo.

Ne da bi naštevati drugih posameznih kupcev, ki so se mudili na našem prostoru, je treba poudariti, da so prihajali tako iz evropskih kot prekomorskih držav, ter da so pokazali precej zanimanja za naše izdelke.

Tudi pri tradicionalnih industrijskih kupcih kot so Boeckling, Rastal, Sahm še v naprej obstaja veliko zanimanje za sodelovanje za skupni razvoj njihovih artiklov.

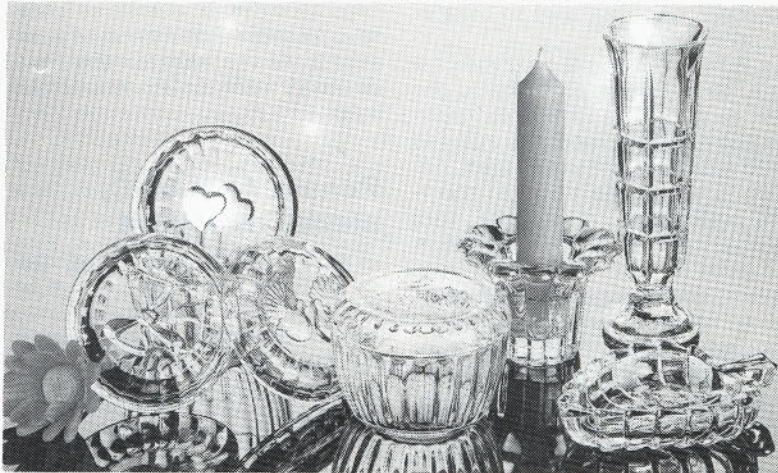
V luči povečevanja zmogljivosti namiznega programa je bilo opravljenih nekaj konkretnih pogovorov o potencialnih izdelkih in možnostih plasmaja za nove kapacitete na I kadni peči.

Groba ocena o trenutnem stanju naročil namiznega programa je ugodna in celo presega naša pričakovanja, kar pa se na drugi strani kaže v trenutnem pomanjkanju nekaterih izdelkov in desortiranosti obstoječega asortimana. Za nemoteno prodajo bo v prihodnje treba imeti železni asortiman stalno v zalogi.

Upamo, da se bodo pozitivni trendi prodaje in povpraševanja po naših artiklih obdržali čez vse letošnje leto.

Aleksander Mirt

Program možnih izdelkov za I – banjo, ki že imajo tržišče.

Protagonisti uspešnosti Steklarne Hrastnik

Marjan Polak

Ena od tem, pravzaprav kar najpomembnejša na sejamskih in drugih srečanjih steklarjev, je steklo in njegova kakovost. In če se nam je še do nedavnega zdela kakovost uglednih evropskih steklarn nedosegljiva, se jim z današnjo kakovostjo stekla že lahko postavljamo ob bok. Zato tudi ni slučaj, da smo za rubriko o protagonistih uspeha Steklarne Hrastnik, ki jo začenjamo v Steklarju, izbrali najodgovornejšega moža v pripravi zmesi in taljenju stekla, g. Marjana Polaka. Vprašali smo ga, kje so razlogi, da imamo zdaj bistveno lepše in kvalitetnejše steklo kot pred leti. Je to danost, slučaj ali kaj drugega?

»Nesmiselno je spraševati se in ugotavljati, zakaj smo včasih imeli slabšo kakovost stekla. Takrat smo uporabljali slabše surovine, saj je tovarna pač lahko prodajala izdelke slabše kakovosti. Odločnejše zahteve po boljšem steklu so se prvič pojavile na začetku sodelovanja s firmo SAIVO. Takrat smo začeli uporabljati kakovostnejše surovine, najprej na eni, kasneje še na vseh drugih talilnih pečeh. Bistveno pri tem se mi zdi, da je prevladalo spoznanje, da so za kakovost stekla potrebne boljše surovine. Seveda pa ni nič manj pomembno, kakšno je ravnanje s temi surovinami, kakšen je red v procesu dela z njim in v uporabi. Vedno obstaja možnost, da se kaj zamenja, pomeša. Več ko je talilnih pečeh, več je tudi takih možnosti. Po rekonstrukciji zmesarne je t.i. človeški faktor v veliki meri izločen.

V zmesarni je bilo opravljenih tudi nekaj kadrovske spremembe. Želim namreč poudariti, da je strokovnost delavcev zelo pomembna, ker je rezultat dela odvisen od prvega do zadnjega delavca. So pa lahko še drugi vplivi na kakovost stekla. Na primer talilne peči, njihova konstrukcija, materiali, načini kurjenja, vzdrževanje. Računalniško vodenje kurjenja talilnih pečeh, ki ga imamo zadnjih nekaj let, zagotavlja konstantnejše pogoje oziroma temperature v talilni peči, kar pozitivno vpliva tako na procese taljenja, talilnim pečem pa zaradi manjših možnosti pregrevanja podaljšuje obratovalno dobo. Tako se je na elektro pečeh ta doba z enega leta podaljšala za skoraj polovico, kar pomeni tudi velike prihranke na materialu, delu, predvsem pa manjši izpad proizvodnje.

Na elektro pečeh (FPF) smo vgradili tudi tako imenovani »Conti draining« napravo, ki omogoča, da v dneh (sobote, nedelje, prazniki), ko steklarji ne delajo, steklo s tankim curkom odteka iz dna peči. S tem je topilničarjem prihranjeno izmetavanje (ostankov) stekla iz delovnega prostora, iztečeno steklo pa se ponovno vrača v peč, kar pri izmetavanju ni bilo mogoče. Predvsem pa je pomembno, da na tak način obdržimo in zagotovimo kakovost stekla, ko znova steče proizvodnja. Podobne rešitve načrtujemo tudi na elektro peči EPO.

Konstrukcija elektro pečeh so že kakšnih dvajset let enake, obstajajo pa že načini njihovega ogrevanja z vertikalno vgradnjo elektrod, kar podaljša življenjsko dobo pečeh, vendar pa smo to pri nas zaenkrat časovno odložili, ker se nam zdi v tem trenutku pomembnejša zaščita in obnova silosov surovin.

Pred šestimi leti ste z diplomom inženirja kemijske tehnologije prišli v Steklarno, zdaj dokončujete magistrski študij. Koliko ste ob prihodu v Steklarno vedeli o steklu?

»Na fakulteti se o steklu ne govori prav veliko in le bolj na splošno. Steklo pa je material, ki v procesu svojega nastajanja zahteva veliko več. Z delom in prakso lahko to znanje nadgradiš, popolnosti pa najbrž ni mogoče nikoli doseči. Vedno se bo našlo kaj novega, še neznanega, ki ti bo izziv, da to spoznaš in dodaš k že znanemu.«

Mili Kobal

Na obisku

pri predsedniku Občine Hrastnik

g. Leopoldu Grošlju

Februarja sem se povabila na kavo k predsedniku občine g. Leopoldu Grošlju in mu postavila nekaj vprašanj, o dogajanjih v naši občini v preteklosti in načrtih za prihodnje. Gospod Grošelj se je na vabilo prijazno odzval in nastal je tale zapis:

Kako ocenjujete našo občino v primerjavi z zasavskim in slovenskim prostorom?

Občina Hrastnik po gospodarski uspešnosti spada nekje na sredino (med 33. in 37. mestom med 65 občinami v Sloveniji). Naša lokacija in tradicija sta pač vezani na težko in staro industrijo. Tu je delo in gospodarska uspešnost prav gotovo drugačna, kot v različnih institucijah in inženiringih. V občini je trenutno okrog 4000 zaposlenih delavcev, v obdobju tržnega gospodarstva se je ta številka zmanjšala za 1200. Od tega jih je 3300 zaposlenih v gospodarskih organizacijah, okrog 300 v zasebnem sektorju in 350 v negospodarstvu. Položaj gospodarstva je zadovoljiv. Vsa podjetja so našla svoje mesto v tržnem gospodarstvu, nekatera svojo proizvodnjo celo širijo.

Ali se morda kaj premika v novih delovnih in v zvezi z novimi delovnimi mesti v občini?

V Domu za ostarele občane bo našlo zaposlitev okrog 40 kandidatov, zlasti medicinski delavci, vzdrževalci in pomožna osebja. Predvideva se tudi pričetek del Servisa bencinske črpalke in Tehnične baze AMZ Slovenije, ki bo obratoval 24 ur na dan. Tu je predvidenih 15 novih delovnih mest, predvsem za avtomehanike, kleparje, prodajalce in sorodne.

Kar precej teh profilov je prijavljenih kot iskancev zaposlitve za Zavodu za zaposlovanje, nekaj pa jih bomo morali iskati tudi od drugod.

Za vsa delovna mesta bodo objavljeni razpisi v javnih medijih in v zaposlovalskih organizacijah.

Drugih večjih novih dejavnosti pa v kratkem času v občini najbrž ne bo.

Kdaj lahko prvi občani pričakujejo nastanitev v Domu upokoencev?

Preureditvena dela v nekdanjem dijaškem domu bodo predvidoma končana do 15. junija. Seveda pa velik problem predstavljajo manjkajoča finančna sredstva, saj sredstva zbrana z občinskim samoprispevkom še zdaleč ne zadoščajo. Je pa naša občina tista, ki je za izgradnjo tovrstnega doma med vsemi občinami namenila največ lastnih sredstev – 30 % od investicijske vrednosti in s tem podatkom trkamo na zavest republiških poslancev za pridobitev dodatnih sredstev. Zlasti predstavljajo problem sredstva za opremo doma. Pričakujemo, da bosta naša poslanca v državnem zboru dosegla, da bo v proraču-

nu Republike Slovenije tudi del sredstev za dokončanje tega doma.

V tem objektu bo našlo svoj drugi dom 112 oskrbovancev, z možnostjo povečanja kapacitet za šest. Dva trakta bosta namenjena pokretnim, dva pa nepokretnim osebam. Storili bomo vse, da bomo prve stanovalce sprejeli v predvidenem roku, to je v oktobru letos. Če ne bo šlo drugače, bomo dom aktivirali po fazah – pričetek v oktobru, nato pa vsak mesec nekaj novih stanovalcev. V skrajnem primeru se bomo poslužili tudi najema kreditov. V obdobju od marca do septembra pa bodo potekale aktivnosti za pričetek obratovanja – objavljeni bodo razpisi delovnih mest, povezani se bomo z zavodi za zaposlovanje. . .

Tako bo zaključena zadnja naloga in zadnjega občinskega samoprispevka. Predsedstvo skupščine se je namreč odločilo, da sredstev na ta način ne bomo več zbirali. Za interesantne naloge, ki imajo skupni pomen za vse občane, smo sredstva že zbirali in objekte zgradili ali adaptirali – šole, vrtci, zdravstveni dom, infrastruktura, vodovod, rekreativni in kulturni objekti in sedaj še ustanovo socialnega tipa. Mislim, da smo dosegli nivo, ki zadovoljuje potrebe naših občanov. Vzdrževanje teh objektov pa bomo pokrivali iz občinskega proračuna in se potrudili, da bomo standard v njih na vseh področjih še dvignili.

Bližajo se volitve. Ali ostajate kreator občinske politike tudi v prihodnje?

Veseli me, da bodo volitve neposredne, tako da bo imel vsakdo možnost, da se pojavi pred volilci. Mislim, da je tako bolj pošteno. Izvoljen bo tisti, ki bo dobil podporo občanov, ne glede na strankarsko pripadnost. Nov župan bo imel tudi več pristojnosti, saj bo prevzel tudi naloge dosedanjega izvršnega sveta.

V primeru neposrednih volitev bom kandidiral, kot Leopold Grošelj, ne pa kot predstavnik stranke, čeprav ostajam njen pripadnik. V njej torej ne iščem podpore. Svojo funkcijo bi v primeru izvolitve opravljal tako, kot bi zahtevali volilci, to je ali profesionalno ali neprofesionalno.

Če pa se bodo zadeve drugače (strankarsko) zasukale, pač ne bom kandidiral.

Določena preizkušnja o moji podpori bo tudi razprava o novih občinah. Če se bo vodenju razprav o tem izkazalo, da nimam dovolj podpore in da razpoloženje v občini ni takšno, kot mislim da je, se prav tako ne bom pojavil na listi pri volitvah.

Mislim, da imam dovolj izkušenj in znanja, da se mi za eksistenco ni potrebno bati.

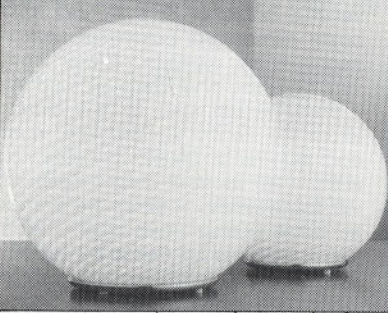
Predsedniku občine sem zastavila še nekaj vprašanj o infrastrukturi v naši občini o cestah, vodovodih, plinifikaciji, telefoniji itd., na katere sem dobila zelo izčrpne odgovore.

Naj ostane to naš dolg za objavo v eni od prihodnjih števil Steklarja, saj nam prostorska tiska tega v tej številki ne dovoljuje.

Gospodu Grošlju pa želim še veliko uspehov pri vodenju občinske politike.

**Gostoljubnost je izkoristila
Marinka Anžlovar**

Nagradna križanka

	PLASTIČNA PODOBA ČLOVEŠKEGA LIKA, STATUA	VZHDNO AFRIŠKI GRM, DRAŽILNO NASLADILO	TUJE ŽENSKO IME	STARO RUSKO MESTO	JESEVSKA POLJSČINA, KRMINA RASTLINA	ČUT ZA STVARNOST	EDWARD TELLER	STRAN	NOVO MADŽARSKO MESTO	STEKLARNA HRASTNIK	CENT. STOT. (STAR.)	ZLITINA IZ JEKLA IN NIKLJA	DRŽAVA V ZDA	KISIK	KONČEK SUKANČA	
	KRAJ V SRBIJI OB REKI VIŠOČICI				VODNI HLAPI V ZRAKU					ATENSKI DRŽAVNIK						
											ARABSKI ZREBEC				ITALIJA	DESNI PRITOK VISLE
REKA V EVROPSKEM DELU SND, PRITOK ILMENSKEGA JEZERA	MESTO V ITALIJI	LIDIJA OSTERC ZMRZEL SNEG		VEČERNA OBLEKA							USTANOV. SIKHIZMA (GURU)					
GORSKI SKLOP				VRSTA MINERALA					AVTOR: KARLI DREMEL	ZVITEK PREJE						
NASELJE PRI LAŠKEM				REKA V SIBIRIJI		NORDIJSKI BOGOVI	ELEKT. NEG. OSNOVNI DELEC		PRVA GREŠNICA GOROVJE V SAUDSKI ARABJI	STAROGRŠKI ZEMLJEPISEC		URADNI SPIS	TRAVA, LOČEK	DOLINA V JULIJCIH	ČEBELI PODOBNA ZUŽELKA	
MESTO V HERCEGOVINI											MESTO OB SAVINJI					
STARO LJUDSTVO V VZHODNI AZIJI				ŽELATINA							ANGLEŠKI FIZIK (WILLIAM)					
NAJPOGOSTEJŠA POŠTNA POŠILJKA	SLOVENSKI PESNIK (BRACO)	AKVARIJ. RASTLINA. DELUJOČI VULKAN NA JAPONSKEM						ITALIJANSKO ŽENSKO IME				VINORODNA RASTLINA, RDEČKASTA MORSKA RIBA				
VEČJI KRAJ PRI SLOVENSKI BISTRICI								MESTO V ITALIJI					NEON	PERZIJA	VRŠINA, GLADINA, RAVEN	GRŠKI JUNAK PRED TROJO
GRŠKI OTOK V KIKLADIH			DRAGA AHAČIČ		KARAMBOL				BARVA KOŽE	UDNICA, PROTIN						
PTIČJA SAMICA			KRVNO SORODSTVO		GROBO DOMAČE SUKNO					DRUGI RIMSKI CESAR						
MALLIK DENARJA, DOBIČKAR				FRANCOSKA OPERNA PEVKA (DESIREE)												
OKUSNA MORSKA RIBA				ANGL. LOGIK IN MATEMATIK (GEORGE)						MESTO NA FINSKEM			IGRALKA GARDNER			
				PESNIK AŠKERC						REKA V ANGLIJI			ORGAN VOHA			

Smešne

Miha pride prvič na delo v nov kolektiv in začne iskati deščico 30 x 40 cm. Delovodja to opazi in mu pomaga iskati deščico. Direktor, ki pride na jutranji ogled delavnice, vidi njuno prizadevanje, pa pomaga iskati deščico še on. Ob osmih mora direktor na sestanek, Miha in delovodja pa iščeta naprej. Pridružijo se jima še ostali delavci. Ob devetih iščejo deščico že vsi v delavnici. Ob pol desetih reče Miha: »Zdajle je malica. Nič se ni treba razburjati, če nismo našli deščice. Bom pa med malico kar na opeko sedel.

Rdeča kapica gre skozi gozd k babici. Iz grmovja se zasliši glas: »Kdo gre?« »Rdeča kapica.« »Kam greš?« »Babici nesem košarico.« »Kaj imaš v košarici?« »Šunko, potico, vino...« »Še kaj?« je glas v grmovju nestrpen. »No, napolitanke, sadje...« »poglej, če imaš tudi kaj serviet, pa hitro, se mudi...«

»Krasne zobe imate« »Po mami.« »Pa so vam prav?«

Čedna mladenka se poteguje za službo tajnice. Obleče se posebno izzivalno, v oprijeto krilo, v globoko izrezano bluzico, se posebno skrbno našminka in obuje čevlje z zelo visokimi petami. Ko čaka na sprejem pri direktorju, pride mimo starejša uslužbenka; pogleda jo in reče: »Kar se tiče našega direktorja, bi bilo boljše, če bi poslali svojega brata.«

Manager je pravil prijatelju: »V življenju sta me resnično zanimali le dve stvari, lov in ženske.« »Kakšen lov?« »Na ženske.«

»Kaj bo tvoj sin, ko bo doštudiral?« »Starejši gospod.«

»Včasih si mi rekel, da sem tvoja princesa, kraljica, vladarica...« Kaj pa zdaj?« »Zdaj sem pa pri demokracijah.«

Nagradna križanka

Med reševalce s pravilnimi rešitvami nagradne križanke bo žreb razdelil nagrade v skupini vrednosti 6.500 tolarjev in sicer:

1. nagrada: 2.000 tolarjev
  2. nagrada: 1.500 tolarjev
  - tri nagrade po 1.000 tolarjev
- Izrezev z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, Cesta 1. maja 14, 61430 Hrastnik do 31. 3. 1994.

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko, objavljeno v STEKLARJU št. 1/1994 smo dobili 121 rešitev. Žreb je prisodil nagrade naslednjim:

1. nagrada (2.000 tolarjev): Stanka VIDOVIČ, 2. nagrada (1.500 tolarjev): Karli Medved, ml. Nagrade po 1.000 tolarjev prejmejo: Janez KUŠAR, Marjeta Mühlbauer, Alenka LESKOVŠEK

Rešitev križanke iz prejšnje številke

VODORAVNO: Knaak, kasa, dar, elektronska, Uri, regulacija, kris, HS, Natan, Natalija, Alain, Nen, ete, Tarle, potreba, logar, istem, oči, tar, epoha, Kofce, med, oro, Tarim, Ota, eta, Pam, itala, Kerr, Enn, pika, Kr, Andora, jetra, Maanen, Po, Nin, Ada, Cu, ilo, ata, betva, kretničar, Rab, islam, karantena. (K. D.)

STEKLARNA
steklar

Steklar - glasilo delavcev Steklarne Hrastnik ureja uredniški svet: Marinka Anžlovar, Soniboj Knežak, Matija Koritnik, Slavko Marcen, Vili Petrič in Alojz Šmagelj. Fotografije Branko Klančar. Grafična priprava in tisk: Formatisk Ljubljana. Naslov uredništva: Steklar, Hrastnik, C. 1. maja 14, telefon 0601/42-006. Po mnenju Urada za informiranje pri vladi Republike Slovenije (št. 23/32-93) z dne 25. 1. 1993 je glasilo proizvod informativne narave, za katere se plačuje 5 odstotni prometni davek.